

NEDOSTATEK

*trestnosti činu a trestu, ochranného
opatření a opatření ukládaného mladistvým*

aneb
„ODVRÁCENÁ STRANA“
trestní odpovědnosti

Prof. JUDr. V. Kratochvíl
Právnická fakulta MU

ZÁKLAD(Y) TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI

VINA

zaviněné naplnění znaků *subjektu, objektu a*
objektivní stránky, uvedených v zákonné
skutkové podstatě činu soudně trestného

ČIN SOUDNĚ TRESTNÝ:

- **trestný čin** (dospělého - § 3 a n. TZ)
- **provinění** (mladistvého - § 6 ZSM)

PRÁVNÍ NÁSLEDKY ZÁKLADU TRESTNÍ ODPOVĚDNOSTI

TREST

OCHRANNÉ OPATŘENÍ

ukládáné dospělému

(§ 23 a n. TZ, § 71 a n. TZ)

právní následek **TRESTNÉHO ČINU**

neztotožňovat s „následkem“ – znakem OSTČ

OPATŘENÍ (výchovná, ochranná, trestní)

ukládána mladistvému

(§ 9 a n. ZSM)

právní následek **PROVINĚNÍ**

neztotožňovat s „následkem“ – znakem OSPrV

NEDOSTATEK TRESTNOSTI ČINU

trestnost činu **VYLOUČENÁ**

okolnosti trestnost vylučující existují *V DOBĚ* spáchání činu a působí
EX Tunc (od „Tehdy“)

- nutná obrana (§ 13 TZ)
- krajní nouze (§ 14 TZ)
- oprávněné použití zbraně (§ 15 TZ) a další okolnosti v zákoně neuvedené (např. svolení poškozeného, dovolené riziko aj.)

trestnost činu **ZANIKLÁ**

okolnosti způsobující zánik trestnosti činu nastávají až *PO* spáchání činu a působí
EX Nunc (od „Nynějška“)

- zánik nebezpečnosti činu soudně trestného pro společnost (§ 65 TZ)
- účinná lítost (obecná § 66 a zvláštní /např. § 214/ TZ, § 7 ZSM)
- promlčení trestnosti činu soudně trestného (§ 67 TZ, § 8 ZSM)

JEDNY I DRUHÉ OKOLNOSTI NASTÁVAJÍ **PŘED** *pm ROZHODNUTÍM o ČST*

VYLOUČENOU A ZANIKLOU TRESTNOST ČINU JE NUTNO ODLIŠOVAT, i když mají mnoho společného
Např.: trestnost návodu k § 13 TZ x trestnost návodu k § 213, posuzovaná podle § 214 TZ

NEDOSTATEK TRESTU, TrOp. ml.

Trest, TrOp. ml. **VYLOUČENÉ**

v důsledku nedostatku trestnosti činu, tj. jeho trestnosti vyložené i zaniklé

Trest, TrOp. ml. **ZANIKLÉ** bez ohledu na existující trestnost činu

- zánik **práva státu na výkon trestu, trestních opatření**
  - promlčení jejich výkonu § 68 TZ, § 34 ZSM,
  - smrt odsouzeného,
  - agraciace /čl. 62, g Úst/, prominutí, zmírnění trestu prezidentem
  - upuštění od výkonu trestu § 327 /OS/, 340a /OPP/, 344 /PT/, 350h /Vyh/ TŘ
  - výkon/vykonané T, TOp., Hl. XXI. TŘ, § 74 a n. ZSM
- zánik **negativních důsledků odsouzení /pro odsouzeného/**
  - **OSVĚDČENÍ** skutečné § 60/1 TZ, osvědčení *fiktivní* § 60/2 = fikce neodsouzení § 60/3 TZ, PO
  - totéž platí pro PO s dohledem, Up od potr., Up od potr. s dohledem ...
  - **JINÝ** režim platí pro PP, PUp: osvědčení § 64/1, 2, 3 TZ = fikce vykonání trestu OS, ZČ, ZP
  - **ZAHLAZENÍ** odsouzení = fikce neodsouzení (ex decreto § 69 TZ, ex lege § 55/6 TZ, rehabilitace čl. 62, g Úst) /ke zvláštnostem zahlazení odsouzení mladistvého srov. § 35 ZSM/
  - **opis RT**: zahlazená a nezahladená odsouzení; **výpis** z RT: jen nezahladená odsouzení

DŮVODY ZÁNIKU TRESTU, Tr OP ml. NASTÁVAJÍ **PO** pm ROZHODNUTÍ o ČST

NEDOSTATEK OCHRANNÉHO OPATŘENÍ

Ochranné opatření **VYLOUČENÉ**

v důsledku nedostatku trestnosti činu, tj. jeho trestnosti vyložené i zaniklé, s těmito výjimkami:

- vyloučená tr. Č.: § 13, 14, 15 TZ + § 226/b TŘ x § 12 TZ + § 226/d TŘ - § 72/1 TZ – OL obligatorní
- zaniklá tr. Č.: § 67 TZ + § 223 + § 227 TŘ x § 72/2, b TZ – OL fakultativní

Ochranné opatření **ZANIKLÉ** bez ohledu na existující trestnost činu

- smrt odsouzeného
- upuštění od výkonu OL § 72/6 TZ + § 352 TŘ, OV § 22/4, § 83 ZSM, od ZVJMH upustit nelze
- výkon/vykonané OO Hl. XXI. TŘ, § 74 a n. ZSM

VAROVÁNÍ:

Ochranná opatření se na rozdíl od trestů a trestních opatření nepromlčují, nepromíjejí, nezahlazují

DŮVODY ZÁNIKU OCHRANNÉHO OPATŘENÍ NASTÁVAJÍ **PO** pm ROZHODNUTÍ o ČST,
ČJT